

Skoleart her ved denne Lejlighed, er det paa den lærde Skole. Medens man tidligere sagde: Den lærde Skole er en Helhed for sig, den skal i Virkeligheden ikke have nogen Forbindelse med de andre Skolearter, medens man tillod den lærde Skole at have en hel Mængde Forberedelsesskoler, Forberedelsesklasser, at kræve Sprog af de bitte smaa Poge, tillod den lærde Skole i det hele taget at leve Livet uden nogen som helst Berøring med andre Skolearter, siger man nu: den lærde Skole maa ikke begynde med Sprogundervisning før det 11te Aar og saa skal den kun, naar den optager Elever ved 11 Aars Alder, optage dem ved Overhøring i Folkeskolens almindelige Undervisningsfag. Det er, maa man sige, et Baand, vi lægge paa den lærde Skole, og som, det vil jeg ikke lægge Skjul paa, enkelte af den lærde Skoles Mænd have ment var urigtigt. Men jeg vil dog sige, at gennemgaaende er man i den lærde Skole tilfreds med den nu foreslaaede Ordning, fordi man har faaet Øjet op for, at den lærde Skole skal være til for Folkets Skyld og staa sig bedst ved at være i Berøring med de andre Skolearter her i Landet. Ganske vist er der fra enkelte Sider kommet Ønsker frem om, at Behandlingen af denne Lov skulde udsættes. Men nu er det jo ikke almindeligt, at Rigsdagen bærer sig saaledes ad, at den, saa snart der blot fremkommer Ønske om, at en Lov ikke skal behandles, men at man vil have Lejlighed til at tale om den ved Møder ude i Landet, saa følger sig i et saadant Ønske om ikke at behandle Loven. Jeg ved ikke, at der er bedre Repræsentation for Folket i Almindelighed, enten det er Bønder, Arbejdere eller Lærere, end Rigsdagen, og Rigsdagen er den højeste Sagkyndighed her i Landet. Og naar Rigsdagsmænd mene, at det er forsvarligt at gennemføre en Lov, mener jeg ikke, at Rigsdagen, fordi der er 5—6 Mænd, der have siddet og drøftet Sagen og gerne ville have den udsat, da saa straks udsætter Sagen. Nej, jeg betragter ogsaa dette Forslag om at faa Sagen udsat kun som en Efterdønning af, hvad der fandt Sted i Sommer, thi deri havde jo den ærede Ordfører Ret, at i afvigte Sommer rejstes der nogen Agitation imod Lovforslaget, inden man

kendte selve Lovforslaget, og det blev da Slagordet: Vi ville ikke have en Enhedsskole, Enhedsskolen er farlig, den vil ødelægge Højskolerne og de private Skoler, det vil blive et Tugthus at komme ind i, og det er en Anstalt af den Art, at naar man putter et Barn ind i den ene Ende, kommer der en Professor ud af den anden. Ja, jeg har ikke noget imod, at man holder disse Møder, heller ikke noget imod, at man agiterede paa den Maade, man gjorde, men det kommer bare ikke dette Lovforslag det mindste ved, det havde ikke det mindste med det at gøre; man dannede sig et Tankefoster, som man var yderlig forbitret paa, og det maledes man for Forsamlinger, som man kaldte sammen, og naar man havde faaet gjort dem tilstrækkelig bange, sagde man: Nu skulle vi angribe med Fynd og Klem og faa Has paa det Gespenst, vi have staaende imellem os. Efterdønninger af disse Møder kom ind i dette Ting i Efteraaret, og det er disse Efterdønninger, som nu gøre sig gældende i den Anmærkning, som er sat ind i Erklæringen, og som nu have den Virkning paa det ærede Medlem for Assens (Berntsen) og det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds (N. Andersen), at det kan bringe dem til at lade være at stemme for denne Lov, som dog nu fra alle Sider, ikke alene i det andet Ting, men ogsaa fra alle Sider inden for Skoleverdenen erkendes for at være et meget godt Fremskridt paa Skoleomraadet.

Maatte jeg, inden jeg slutter, gøre et Par Bemærkninger, der angaa Gennemførelsen af Sagen. Naar Lovforslaget, som jeg haaber, bliver vedtaget her, ligger der et meget betydeligt Arbejde for i Ministeriet, idet der skal udstedes en hel Række Anordninger og træffes nærmere Bestemmelser om Undervisningens Ordning dels i Mellemskolen og dels i Gymnasiet, og dette Arbejde kan jeg jo ikke gøre anderledes, end at jeg maa søge Hjælp og Støtte hos Skolemænd. En saadan Hjælp vil koste Penge, ikke overdrevent mange, men nogle, og Rigsdagen maa derfor være belavet paa en lille Bevilling dertil. Dernæst vil der ogsaa blive nogle Udgifter til Tryksager, og Trykkeriudgifterne ere jo blevne store i de senere Aar; dertil maa Rigsdagen